په پښتنه ټولنه د ټیک ټاک اغیزې

څېړنه: پوهنمل تاج محمد رحیمي

لنډیز

ټیک ټاک د نوي عصر او ټکنالوژۍ هغه وسیله یا اپلیکشن دی،چې په ډېر ه کمه موده کې یې د نړۍ پر هر ګوډ خپل سیوری غوړولی دی.د نړۍ په هره برخه کې مینه وال لري. دا اپلیکشن یا ټکنالوژي په ډېر کم وخت کې د ډېرو خلکو د پام وړ وګرځېدو.په دې وسیله هر څوک کولی شي،ځانله یو اکونټ جوړ او په هغې کې وړې وړې ویډیوګانې جوړې او خپلو مینه والو ته یې ورسوي،په ټیک ټاک کې اسلامي،فرهنګي،ټولنیزې،سیاسي او د ژوند نورو برخو پورې تړلې ټول موضوعات راوړل کېږي.په ځینو هېوادونو کې د همدې لارې په میلیونونو ډالر هم تر لاسه کېږي.په اوس وخت کې ټیک ټاک د ژوند یوه برخه ګرځېدلې ده.ټیک ټاک په پښتنه ټولنه هم خپل سیوری کړی او ډېرې ځوانان که هغه په لر دي او که په بر د دې لارې په زړه پورې ویډویو ګانې جوړوي او خلکو ته یې وړاندې کوي.

کاریدونکي ویي: ټیک ټاک،پښتانه،اغیزې،ژبه،پښتو،ځوانان،نجوني،کاروونکي.

سریزه

ټیک ټاک د نوي عصر لپاره یوه نوې وسیله ده،د دې لارې د نړۍ په هر ګوډ کې د هرې ټولنې او فرهنګ خلک وړې وړې تمثیلي ویډوګانې جوړوي او خپلو خلکو او ټولنې ته یې وړاندې کوي.دې اپلیکشن په پښتنو او په ځانګړې ډول په ځوانه طبقه ډېر اثر کړی دی. د نړۍ په هر ګوډ کې پښتانه ځوانان ډېر ې په زړه پورې وړې ویډیوګانې جوړوي او خلکو ته وړاندې کوي.کله،چې ژوند پرمختګ کوي،نړۍ ورسره پرمخ ځي او خلک له نویو شیانو سره مخ کېږي،چې یوه بېله یې همدا ټیک ټاک ده.د ټیک ټاک د موضوعاتو لمن ډېره پراخه ده،چې د ژوند هره برخه په کې رانغاړل کېږي.ډېرې تنکي ځوانان په دې برخه کې کار کوي.پښتو ادب ته یې دا ګټه ده،چې د دې لارې دا وړې تمثیلي ټوټې په خپله لمن کې د پښتنې کلتور او فرهنګ هر شکل او فورم رانغاړي او ثبت پاتې کېږي.دا نوې عصري وسیله په پښتنو خپلې مثبتې او منفي اغېزې هم لري،ځینې ځوانان یې په مثبته توګه کاروي او ټولنې ته یې ګټه وي،خو ځینې داسې ځوانان او پېغلې شته،چې د همدې لارې د نورو سپکاوی او توهین کوي او خلکو ته کنزلې او بدې ردې وایي،چې دا یې په پښتنه ټولنه ډېره بده اغېزه ده،ددې لامل دا دی،چې څوک نشته،چې دا اپلیکشن وڅاري او یا پرې کوم محدودیت وي،هر څوک کولی شي،د خپلې خوښې او د خپل زړه خبرې له همدې لارې نورو ته ورسوي.ټیک ټاک د نوي عصر او نوې ټکنالوژۍ ایجاد دی او نوي ځوانان یې تر ډېره په همدې مصروف کړي،چې زیاتره ځوانان له زده کړو هم بې برخې کوي.

د څېړنې میتود او کړنلاره: د دې لیکنې بنه ویډیویي،انټرنیټي او کتابتوني ده. د تشریحي، توضیحي او تحلیلي میتود څخه کار اخیستل شوی دی.

Ketabton.com

اصله موضوع: د ټیک ټاک پېژندنه

ټیک ټاک هغه اپلیکشن دی،چې په هغې کې کارکوونکي کولای سي وړې وړې ویډیو ګانې جوړې کړي او په مجازي نړۍ کې یې خپلو مینوالو ته ورسوي. په ټیک ټاک کې تر ډېره د پخلي، نڅا، ټوکې ټکالو او یا هم د ورځني ژوند ځینې وړې صحنې ویډیو کېږي. لومړی یادې ویډیوګانې ثبت یا ریکارډ کېږي او بیا وروسته ورسره ساز یا موزیک ورزیاتېږي. د ټیک ټاک کارکوونکي دانسټاګرام په څېر کولای شي لایک او کومنټ واخلي.د یادونې وړ ده،چې د ټیک ټاک اپلیکیشن په چین کې جوړ او په نړۍ راج کوي.**(۹)**

د ټیک ټاک رامنځته کېد اړتیا

په اوس وخت کې ټیک ټاک د نړۍ تر ټولو خوښوونکي برنامه یا پروګرام دی. د انټرنیټ په نړۍ کې یې د ډېرو خلکو پام ځانته راګرځولی دی. ټیک ټاک تر دې دمه په امریکا کې ۸۰ اتیا ملیونه واري او په ټوله نړۍ کې ۸۰۰ اته سوه میلونه ډېر کارکوونکي او مینه وال لري. دا په داسې حال کې ده، چې په دې شماره کې د چین زیاتره وګړي نه دي شامل.د (Sensor Tower) شرکت د معلوماتو له مخې د ټیک ټاک اپلیکشن په ۲۰۱۸ م کې د۲۰۱۷ م کال په پرتله درې برابره شوی دی.د ټیک ټاک برنامه په ۲۰۱۶م کال کې په فعالیت پیل کړای دی،چې د انسټاګرام او اسنپ چټ په پرتله یې د نړۍ وال بازار تبلیغاتي برخې پام هم ځانته را اړولی دی.همدا لامل دی،چې د نړۍ د ډېرو مشهورو فعالانو او ټولنیزو مشهورو څهرو لکه جیک پاول،جیمي فالن او ټوني هاوک پام یې ځانته اړولی او دوی هم د ټیک ټاک مینه وال شوي دي.د Apptopia شرکت د راپور له مخې ټیک ټاک په ۲۰۱۸م کال کې له فیسبوک،یوټیوب،اسنپ چټ او انسټاګرام څخه ډېر زیات ډاونلوډ شوی دی.په

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۰۱۸م کال د اګست په میاشت کې (بایټ دنس) چې د ټیک ټاک د شرکت جوړونکی دی د (Musical.ly) په نوم یو پروګرام یا برنامه چې په ۲۰۱۷م کال کې یې پیرلې وه په ټیک ټاک ورګډه (مدغمه) کړه.همدا لامل وو،چې ټیک ټاک په امریکا او ټوله نړۍ کې د خلکو د پام وړ وګرځېدو.(۹).

اوس راځو او په دې بحث کوو،چې څه لامل شو،چې ټیک ټاک رامنځ ته شو او په خلکو کې دومره زیات شهرت پیدا کړي؟دا،چې نړۍ د پرمختګ په حال کې ده او هره ورځ نوي نوي ټکنالوژۍ او پرمختګ سره مخ کیږي،نو خلک هم د پرمختګ غوښتونکي دي او غواړي،چې ورځ تر بلې د پرمختګ سره سم قدم ووهي او مخکې ولاړ شي.که لږ مخکې لاړ شو او وګورو،نو لومړی راډیو جوړه شوه تحول یې رامنځ ته کړ،بیا ورپسې تلویزون،کمپیوټر،انټرنیټ،موبایل،یاهو،جی ایمل،فیسبک،انسټاګرام،سنپ چټ،یوټیوپ،ټیوټر.... او اوس ټیک ټاک دا ټول هغه څه دي،چې یو په بل پسې رامنځ ته په ټولنه کې یې ارزښت پیدا کړ.په نړۍ کې ټول خلک او په ځانګړي ډول د نن وخت ځوانان د لا نورو ډېرو پرمختګونو په هیله او ارمان دي.همدا هیله او ارمان د دې لامل کیږي،چې نړۍ وال شرکتونه نوي نوي شیان او اسانتیاوې رامنځ ته کړي.د همدې پرمختګونو او نوښت په لړ کې یوه اړتیا د ټیک ټاک هم وه،چې بازار ته لار پیدا کړي.د ټیک ټاک د رامنځ ته کېدو یو لوی لامل دا وو،چې د امریکا او اروپا بازارونو ته لار پیدا کړي،نو ځکه یې په دې برخه کار وکړ او بلاخره یې د امریکا بازار ته مخه کړه،چې اوس وخت کې په امریکا کې ۸۰۰ میلونه مینه وال لري.بل لامل یې دا و،چې ځوانانو دا پروګرام ډېر خوښ کړ او ورځ تر بلې یې په ټولنه کې اړتیا زیاته شوه.په نړۍ کې د ټیک ټاک زیاتره مینه وال ځوانان دي،چې مختلفې وړې وړې ویډیو ګانې لکه د پخلي،نڅا،د سندور سره خوله خوځول،وړې وړې تمثیلي ټوټې او داسې نورې خپلو مینه والو ته وړاندې او خپل ملګرې زیات کړي.ټیک ټاک په ټوله نړۍ او په ځانګړي ډول په اسیا کې هم ډېر زیات مینه وال پیدا کړي دي.

ټیک ټاک او ځوانان:

کله،چې د ټیک ټاک نوم اخلو حتمآ به مو ځوانان او د هغوی کړه وړه او ځېرې سترګو ته ودریږي.نړدې د نړۍ هر ځوان په هره ژبه خپلې وړې ویډوګانې او کلیپونه جوړوي او د ټیک ټاک مجازي نړۍ ته یې سپاري.ټیک ټاک د ځوانانو د زوق او شوق د خړوبولو یوه ډېره ښه او اسانه وسیله ده.د نن نړۍ ځوانان د دې لپاره وخت نه لري،چې لوی لوی کتابونه مطالعه کړي او څه ترې یاد کړي او نه دې ته وخت لري،چې پخوانۍ فولکلوري کېسې ولولي او واوري.دوی هر څه ډېر ژر او په کم وخت کې غواړاي،چې دا کار ورته مجازي نړۍ په ځانګړي ډول ټیک ټاک اسانه کړای دی.د ټیک ټاک سره د ځوانانو بې کچې مینې د دې پروګرام ارزښت نور هم زیات کړای دی. هر هغه ځوک، په ځانګړي ډول ځوانان ،چې ځیرک موبایلونه او یا هم کمپیوټر لري،نو خامخا به د ټیک ټاک لیدلو ته زړه ښه کوي او یو ځل به د ټیک ټاک نړۍ ته سر ورښکاره کوي.ټیک ټاک په ځوانانو کې ډېر رشد او وده کړې ده.

د ټیک ټاک کارونه:

که څه هم ټیک ټاک یو نوی اپلیکشن دی او د نړۍ په ګوډ ګوډکې ورسره خلک اشنا دي،د هرې طیقې،هر مذهب او هر ټولنې خلک ترې ګټه اخلي،خو زیاتره کارکوونکي او چلوونکي یې ځوانان،ماشومان او په کمه کچه د پاخه عمر خلک دي.دا اپلیکشن د هر انسان په لاس کاریدی شي او هر ډول،چې وغواړي ګټه ترې اخیستی شي،خو زمونږ زیاتره ځوانان له دې مجازي نړۍ کله کله ناوړه ګټه پورته کوي او په سمه توګه یې نه کاروي.د ټیک ټاک کارونه که څه هم هیڅ ډول بندیز پرې نشته ،خو کوښښ باید وشي په سمه توګه وکارول شي،څو ټولنې ته د زیان پر ځای ګټه ورسوي او زمونږ دا ټولنه د پرمختګ خوا ته روانه کړي.هغه پښتو یوه لنډۍ ده چې وایي:

په سور سالو کې ګناه نشته
ګناه جینۍ کې ده چې رنګه بنګه ځینه

پورته لنډۍ ته په کتو سره ویلی شو،چې په مجازي نړۍ کې هر تحول او بدلونه راځي او د خلکو لاس ته رسیږي په هغې کې ګناه نه وي ګناه،خو یې په هغه کسانو کې وي،چې د ناوړه مقاصدو او ناوړه اخلاقو لپاره یې کاروي.د ټکنالوژۍ هر برخه مثبتې او منفي خواوې لري،که ځوک ترې مثبته ګټه واخلي ګټه یې کړې او که منفي خواته یې مخ کړي،نو په توان کې روان دی،نو په کار ده،چې کوښښ وشي او له دې ټکنالوژۍ سالمه ګټه پورته شي او د ټولنې د اصلاح لپاره ترې کار واخیستل شي.

د ټیک ټاک ژبه :

مخکې مو په دې بحث وکړ،چې ټیک ټاک څه شی دی او ولې رامنځ ته شو؟د ټیک ټاک د رامنځ ته کېدو لاملونه که څه هم د ځوانانو مینه وه او د نړۍ مارکیټ ته لاره پیدا کول و،اوس خبره دا ده،چې د دې ټولنیزې مجازي نړۍ ژبه باید څه ډول وکارل شي؟ایا خلکو ته په کې کنځلې وشي؟ایا د خلکو سپکاوی وشي؟ او که د خلکو شخصي حریم ته په کې ورداخل شو؟دې ټولو پوښتنو ته به په دې بحث کې لنډ ځوابونه پیدا کړو.دا،چې ټیک ټاک یوه ټولنیزه شبکه ده او هر ځوک کولای شي لاس رسی ورته پیدا کړي.په هر ډول،چې وغواړي ګټه ترې پورته کړي.زمونږ زیاتره ځوانان په ځانګړي ډول د افغانستان،پاکستان،ایران او هند ځوانان ډېری

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخت،چي د ټيک ټاک لپاره کومي وړي ويډوګاني جوړوي د خلکو شخصي حريم ته ورداخليږي،کنځلي په کي کوي او ډېره سپکه ژبه په کي کاروي.يو بل ته په کي سپکي سپورې او پوچي خبرې کوي.په ټيک ټاک کي ،چي ځومره ويډيوګاني خپريږي که څه هم د طنز په ژبه يي جوړوي،خو کله کله تري ژبه دومره خرابه شي،چي طنز په کنځلو او پوچو بدل شي.کله کله د ټيک ټاک لپاره په جوړو شو ويډيوګانو کي د ادب اړخ دومره کمزوری شي،چي هره ويډيو د ليدلو وړ نه وي او نه شي کولای،چي په هر ځای کي وکتل شي.زمونږ زياتره ځوانان که يو خوا ټيک ټاک د پيسو د ګټلو لپاره کاروي،نو بلخوا دې کوښښ وکړي،چي د خپلې ټولني د سمون او اصلاح لپاره هم په کي پام وکړي او داسي څه ټولني ته وړاندي کړي،چي ټولنه يي په کتلو ونه شرميږي.ما مخکي يادونه وکړه،چي د ټيک ټاک ژبه زياتره وخت طنزي وي.که د طنز تعريف ته وکتل شي هلته چا ته د کنځلو اجازه نشته لکه په دې تعريف کي،چي وايي:(طنز عربي کلمه ده.لغوي معنا يي،نازاو کرشمه،پيغور،مسخره کول او سرنزنش کول ښودل شوي دي). (۳ : ۱۹۰) .

انګريز اديب ډاکټر ساموېل جانسن وايي: (طنز هغه ويناده،چي ټولنيز فساد او نادودې تر نيوکي لاندې راځي)).(۱ : ۱۸۰).

((طنز په واقعيت کي هغه ترخه خندا ده،چي د ټولني د خلکو په ناوړه اعمالو،عاداتو،اخلاقو او افکارو باندې کېږي)) (۲ : ۱۱۴).

د طنز په اړه نور ډېر تعريفونه شته،چي دلته يې راوړل زمونږ د موضوع اړخ بل خوا ته وړي.دلته مي د طنز يادونه ځکه وکړه،چي د ټيک ټاک ژبه هم تر ډېره طنزي بڼه لري او زياتي ويډوګاني د طنز په ژبه ثبت او خپريږي.اوس،چي خبره د طنز ده،نو کوښښ بايد وشي داسي ويډوګاني جوړې او خپرې شي،چي هم په ټولنه سالمه نيوکه وشي او هم د کلام عفت په کي وساتل شي.که داسي ونکړو،نو ټولنه به د سالمتيا څخه د بدبختی لوري ته روانه کړو او زياتره ځوانان به مو بدو کارونو او لارو ته هڅولي وي.په نړۍ کي د هرې ژبې ځوانان غواړي په ټيک ټاک جوړنه کي لاس بري اوسي،خو په دې سيمه کي زياتره د هندي،پښتو،دري او اردو ژبو ويونکي په زړه پورې ويډيوګاني جوړوي او ټولني ته يي وړاندي کوي.

په ټولنه د ټيک ټاک اغيزې:

د موضوع په دې برخه کي په دې بحث کوو،چي د ټيک ټاک ټولنيزه رسنۍ په موجوده ټولنه کومي مثبتي او منفي اغيزې ښندلی شي.ګټه يي ډېره ده که تاوان؟ ايا خلک او په ځانګړي ډول ځوانان به له ټيک ټاک څخه سمه ګټه واخلي کنه؟دا او دې ته ورته نورې پښتني به په همدې بحث کي د دوه جلا جلا عنوانو تر سر ليک لاندې وڅېړل شي.

په پښتنه ټولنه د ټيک ټاک مثبتي اغيزې:

د نړۍ په هر ګوټ کي د انټرنيټ په مرسته له مجازي نړۍ سره د هر عمر خلک تر ډېره اشنا دي.په اسيا،امريکا،اروپا او افريقا کي تر ډېره له مجازي نړۍ څخه خلک مختلفي ګټي تر لاسه کوي،خو ټيک ټاک په مجازي نړۍ کي هغه اپليکشن يا وسيله ده،چي د مادي ګټو ترڅنګ يي معنوي ګټي هم ډېرې زياتي دي.ځيني خلک ټيک ټاک يوازې د تجارتي ګټو لپاره کاروي او له دې لارې ډېرې پيسي تر لاسه کوي.د هر کلتور او فرهنګ خلک يي د خپل کلتور او فرهنګ تر چتر لاندې کاروي او ګټه تري اخلي.په هند کي د ټيک ټاک کارونه کي پرته له مذهبي بنديزونو، نور هيڅ ډول محدوديت او بنديز په کي نه ليدل کېږي.

که ژبه يي هر څومره لوڅه او بربنډه وي،که چا ته په کي هر څومره سپکاوای شوی وي کوم باک او پروا په کي نشته ځکه د هغي ټولني په فرهنګ او کلتور کي طنز او کوميډي د ډېر ارزښت وړ ده او چاته کوم سپک کار نه ښکاري.همدارنګه که د ځينو سيمو په اړه خبرې وکړو ځيني خلک هم په طنز او کوميډۍ کي د کلام د عفت تر ډېره خيال نه ساتي او هر ډول چي وغواړي خپله ويډويو جوړوي او په ټيک ټاک يي خپروي،خو که خبره د پښتنو سيمو کوو،نو دلته په دې سيمه کي د هر ديني،مذهبي او کلتوري ارزښت ته بايد پام وشي او داسي څه بايد خپاره نه شي،چي ټولنه کي غبرګونونه وپاروي.تر کومه،چي په پښتنه سيمه د ټيک ټاک د مثبتو اغيزو خبره ده،لکه د نورې نړۍ د وګړو په څېر په پښتنو يي هم تر ډېره مثبتي اغيزې کړي او خلک تري مثبته ګټه پورته کوي.

دلته به په لنډډول دځينو يادونه وکړو.لومړۍ ګټه،خو دا ده،چي ډېر پښتانه يي په ځينو برخو کي خپلو مسؤليتونو او کارونو ته متوجه کړي دي،چي په ټولنه کي بايد څرنګه ژوند وکړي او د خلکو سره يي راشه درشه او ټولنيز اخلاق څنګه وي.بله ګټه يي دا ده،چي د ټيک ټاک له لارې په ډېرو هغو چاروکو،چي خدمت ته يي شا کړې ده،په هغوی طنز شوی او په ځينو برخو کي يي خپلو مسؤليتونو ته ځير کړي دي.همدارنګه په ټولنه کي ځيني خلک شته،چي د نورو خلکو يا مخالف جنس سره تبعيض کوي،چي په ځينو ټيک ټاک پروګرامونو کي د داسي خلکو په وړاندې په تنده طنزي لهجه تر بريد لاندې نيول شوي،څو متوجه شي،چي په اسلام کي تبعيض نشته،نو خلک ولي يو تر بله تبعيض کوي.

ځيني داسي ټيک ټاک ويډوګاني هم شته،چي د پښتني سيمي ناوړه دودونه يي تر بريد لاندې نيولي او خلکو ته دا په ګوته کوي،چي دا ډول دودونه انساني ټولنه له بدمرغيو سره مخ کوي.همدارنګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصلاحي،صحي،سياسي،ټولنيز،کلتوري او دوديزې ويډوګاني په ټيک ټاک کې د دې لپاره خپرېږي،څو وکولای شو مثبته ګټه ترې واخلو.د موضوع په دې برخه کې به د ټيک ټاک ويډيو يوه بېلګه راوړو چې مثبته اغېزه يې څه ده.

بېلګه: دغه ۸ ثانيي ويډو چې يو نفر په کې غټه ږيره پرېښې او د وعظ او تبليغ په شکل خپلې خبرې کوي او په لومړيو کې کس فکر کوي،چې دا به کومه ښه مسله بيانوي چې کله يې اخر ته غوږ شې بل څه وي مکالمه يې په لاندې ډول ده.

- زما مشرانو او کشرانو ورونو يوه خبره کوم او هغه دا ده چې دا کله څوک په لارو کوڅو کې جنګ کوي.
- نو مونږ او تاسو له په کار دي،چې مونږ ښه په قراره باندې شاته کېنو.
- ځکه ،چې هغه شاته ولاړ کسان هم دا جنګ ښه په مينه وګوري.
- ~~هههههههههههههههههههه~~

په پورته مکالمه کې که څه هم د طنز په ژبه يوه لنډه ويډيويي مکالمه ده او ځينې خلک به دا فکر کوي چې دې نفر د کوم مولوي تمثيل کړای او دا يې ښه کار ندی کړای خو په حقيقت کې نوموړې د جنګ نه د نفرت لپاره دا ويډيو جوړه او خلکو ته وړاندې کړې چې دا د طنز په ژبه هغه خلکو ته يوه درنه سپېره ده چې کله دوه کسان جنګ وي او دوی ورته ولاړ وي او يوازې سيل يې کوي. (۴)

په پښتنه ټولنه د ټيک ټاک منفي اغېزې

مخکې مو په دې بحث وکړ،چې د ټيک ټاک ګټه پښتنې ټولنې ته څه ده،هر څه او هر بدلون په ټولنه کې خپلې مثبتې او منفي اغيزې لري.په ژوند کې هر څه ښه او بد لري.که له ښو يې ګټه او له بدو عبرت واخلو دا به د ټولنې او په ځانګړې ډول د پښتنې ټولنې په ګټه وي.پښتنه سيمه له علم او پرمختګ څخه وروسته پاتې سيمه ده.دلته که هر ډول بدلون راځي ډېر دقت او پام ورته وشي.په پښتنه سيمه کې له مثبتو ګټو منفي ته ډېر ژر پام اړول کېږي.ښه بيلګه يې د کوزې پښتونخوا پښتو فلمونه دي،چې په هغې کې ټول منفي کرکټرونه په پښتنه سيمه کې ډېر ژر عام او رواج شو.همدارنګه که ټولنيزو رسنيو ته سر ښکاره کړو،ډېرې وخت په کې د ښو خبرو پرځای يو بل ته پر کنځلو او پوچو خبرو بوخت وي.اوس که راشو د ټيک ټاک پر منفي اغېزو خبرې وکړو،نو ګورو،چې دې نوې ټکنالوژۍ په پښتنه سيمه منفي سيوری هم غوړولی او زمونږ زياتره ځوانان د ښو ويډيوګانو پر ځای بدې او ناکاره ويډګانې جوړوي او ټولنې ته يې وړاندې کوي،چې دې کار زمونږ په ټولنه او سيمه ناوړه اغېزه کړې ده.دلته د بيلګې په توګه د ټيک ټاک يوه نمونه راوړو او ګورو چې کوم ډول الفاظ کاروي او موخه يې ترې څه ده.

بېلګه:
دوه کسان چې يو يې ولاړ او بل يې روان وي دا ولاړ کس روان ته وايي چې ای دلته راشه.. نوره مکالمه يې په لاندې ډول ده.

۱: ای دا راته ووايه دا تشناب ته د تلو دعا څه ده؟

۲: ياره امر صاحب که رښتيا راباندې وايې مونږ د کلي خلک يو د خپل حاجت لپاره پټيو ته ځو. په ټټيو يا کينارب کې ~~خخخهههههههههههههه~~ (۵) .

که پورته مکالمې ته وګور په پښتنه ټولنه کې په ښکاره ډول داسې الفاظ کارول يو عيب ګڼل کېږي او څوک په کوم مجلس کې ناست وي او دا ډول خبرې او مکالمې کوي د خلکو په وړاندې سپک ښکاري،چې همدا يې په ټولنه بده اغېزه ده.

بېلګه:
يا که دا لاندې نمونه وګور:

په دغه لاندې ويډيو کې دوه کسان يو د پلار او بل د ځوی تمثيل کوي او مکالمه يې په ۱۲ ثانيو کې په لاندې ډول تماميږي.

۱: ياره خان بابا که چيرته ميلونر شوې ته به په دې دومره روپو څه وکړې؟

۲: بچي! دوبی،لندن،شراب او کباب.... او عياشي پرې کوم.

۱: او که خدای يې درنه بيرته واخلي ؟

۲:نو بيا د کوټې کونج،شنه نسوار او ستا ابی.

۱: ياره پلاره ته هم ډېر وران يې. (۶).

که پورته مکالمه وکتل شي،يو ډول د نوي ځوان کهول په ذهن کې دا خبره پيچکاري کوي،چې که پيسې دې پيدا کړې،نو بيا پرې شراب،کباب او عياشي کوه او که مفلس وې او څه درسره نه وو،نو بيا ښه انسان اوسه او د مور

(c) ketabton.com: The Digital Library

او پلار په خوا کې وخت تیروه.چې همدا یوه بده او ناوړه اغېزه ده ،چې په ځوانانو یې کوي.په دې برخه کې نورې ډېرې پوچې او سپکې ویډیو ګانې شته چې نه غواړم دلته یې یادونه وکړم ځکه چې هغه الفاظ دومره پوچ او خراب دي،چې زما قلم یې ماته د لیکلو اجازه نه راکوي،نو ځکه په همدې بیلګو بسنه کوم.

پښتو ادب ته د ټیک ټاک ګټه:

که څه هم مونږ مخکې په دې بحث وکړ،چې ټیک ټاک د ځوانانو دخوښیو یوه وسیله ده او په ټولنه کې ترې ډېرې ځوانان خپل ذوق خړوبوي.همدارنګه د پیسو او مارکیټ وسیله هم ده ځکه چې ډېر ځوانان د همدې لارې ډېرې پیسې ګټي او همدې ته یې کار ویلی دی.د دې ټولو خبرو سربیره پښتو ادب ته یې ګټه دا ده،چې په ډېرو کمو خبرو کې د طنز په ژبه یو انسان کولی شي خپله خبره زرګونو کسانو ته ورسوي.پخوا به طنز یا په کتاب کې ولیکل شو او همداسې به پاتې شو او یا به کله کله د سټیج په سر د څو کسانو په مخ کې یو څوک ودریده او خپلې خبرې به یې ورته واورولې،خو اوس د ټیک ټاک په مرسته هر څوک،هر چا ته خپله خبره او نیوکه په ډېرې اسانۍ سره کولی شي.همدارنګه پښتو ادب ته یې بله ګټه دا ده،چې لکه د ډرامې،تمثیلي ټوټې او نورو ژانرونو په څېر دا برخه هم مخ په غوړیدو ده او په څو ثانیو کې د مطلب خبره خپل مخاطب ته رسیږي.همدارنګه د ټولنې منفي او مثبتې خواوې هم په کې اصلاح کېږي.بله ګټه چې پښتو ادب او ژبې ته یې رسوي هغه دا ده،چې په نثر او نظم دواړو کې دا برخه غني ده،ژبه یې ډېره ساده،روانه او عام فهمه ده.هر څوک کولی شي تر خپلې سویې ترې برداشت واخلي.که په ټوله کې خبره راټوله کړو،د دې نوي اپلیکشن په رامنځ ته کېدو سره هم په ځوانانو کې تحول رامنځ ته شوی او هم یې پښتو ژبې ته په یو ډول نه یو ډول ګټه رسیږي،ځکه،چې دا ویډیو ګانې په ټوله نړۍ کې خپریږي او هغه خلک چې پښتو نه پېژني هم ترې خبرېږي.د ټیک ټاک ځینې نورې بېلګې هم وړاندې کوو.

لومړۍ بېلګه: په لاندې ویډیو کې دوه کسان یو د پلار او بل د ځوی تمثیل کوي او په څو ثانیو کې یوه وړه ویډیو جوړوي او خپلې مکالمې داسې پیل کوي.

۱:دا رته ووایه

۲:اهه

- :KING DOM ,KING Dom1 څه ته وایي؟

2 :کینګ ډمممممممم

1 :ژر ووایه.

2: اهههههه کینګ ډم دا خو اسان سوال دی پلاره کوم بل سخت سوال رانه وکړه.

1:دا وایه دا کینګ ډم څه ته وایي؟

2:کینګ ډم درته ووایمه .

1:هو کینګ ډم راته ووایه.

2 :نو دا کینګ ډم نو دا کینګ په انګلیسي کې باچا ته وایي او ډم - ډم ته وایي.معنی یې دا دا پاچا او ډم وو..ههههههههههههه (۷).

دویمه بېلګه:

په لاندې مکالمه کې یو نفر د شعر په ژبه یوه وړه ټیک ټاک ویډیو جوړه کړې او مکالمه یې په لاندې ډول کړې ده.

- هغې ویل د جنګ سره مینه زیاتیږي.
- ما ویل ښه څه چې نن یې و ازمایو
- درې څلور سوکه مې ووهله د کافر لور بې هوشه شوه.
- راته ښکارې مینه پرې زیاته شوه

دریمه بېلګه: یوه بله وړه ۶ ثانیې ویډیو چې یو هلک موبایل په لاس کې دی د موبایل مایک کې وایي چې:

۱:هوکې ګوګل زما واده کله دی؟

بل نفر چې د ګوګل تمثیل کوي ورته وایي

۲: زه.... ګوګل یم ستا نیا نه یم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورمه بېلګه

دغه لاندې ویډیو ۱۲ ثانیي ویډیو کې دوه کسان چې یو یې له ځانه ساده جوړ کړای دا بل ترې پوښتنه کوي،چې ولې خفه ناست یې ؟ دویم کس ورته په ځواب کې وایي،چې زه یوې نجلۍ سره مینه لرم هغه راته هر وخت وایي چې ای لاو یو ټو .دلته هلک دا مطلب اخستی وي چې د ټو مطلب دویم دی حال دا چې په انګلیسي کې د ای لاو یو ټو معنی ده زه هم له تا سره مینه لرم. چې مکالمه یې په لاندې ډول ده.

۱: یا هلکه ولې خفه ناست یې؟

۲: منه زما یوه جنۍ خوښه ده او هغه یې نه مني.

۱: ولې څه وایي.

۲: منه هر وخت راته وايي I LOVE U TOO. اوس معلومه نه ده چې دا دویم کس څوک دی چې دا جنۍ ورسره مینه لري.منه.

پنځمه بېلګه

په دغه ۱۴ ثانیي ټیک ټاک ویډیو کې دوه هلکان ناست دي،چې یو سره په لاس کې موبایل دی او د ژورنالیست دنده پر مخ بیایي او بل ته یې خولې ته میک نیولی وي او په لاندې ډول ورسره مکالمه کوي.

۱:زوره ته ولې داسې بې حاله ناست یې؟

۲:واده په کار دی واده.۲۰۲۰ راغی او غریب تباه دی.

۱:ستا حکومت نه څه غوښتنه ده؟ سترګې دې چا ته دي؟

۲:سترګې خو مې جنکو ته دي.

۱: هههههههههههههه (۸).

پایله

دا څرګنده خبره ده،چې کله ژوند پرمخ ځي،نو نوي وسایل او نوې ټکنالوژي رامنځ ته کېږي.هر عصر او هر دور ځانله جلا جلا پرمختګونه او لاس ته راوړني لري،چې په اوسني عصر کې د ټیک ټاک د راتګ سره د ځوانانو په ژوند کې ډېر تغیر او بدلون لیدل کېږي.ټیک ټاک هغه وسیله ده،چې هر څوک کولی شي،ډېره وړه او په زړه پورې ویډیو جوړه او خپلو مینه والو ته یې وړاندې کړي.په پښتنه ټولنه یې مثبتې او منفي اغېزې زیاتې دي.پښتانه ځوانان زیاتره د خپلو سیمو دودونه په ټیک ټاک کې وړاندې کوي.ټیک ټاک هغه اسانه وسیله ده،چې د هرې سیمې له احواله مو خبروي.د هر عمر او هر جنس خلک ټیک ټاک کاروي اویا یې ګوري،خو زیاته برخه یې د ځوانانو او نجونو ده.د دې لارې ادب ته دا ګټه رسیږي،چې ډېر کلیوالي او ولسي ادب او رواجونه ثبت او وړاندې کېږي.

ماخذونه:

۱- میمنت،میرصادقي،ذولقدر واژه نامه هنري شاعري،دویم چاپ،۱۳۷۶ ل.

۲- هاشمي،سید محی الدین،د لیکوالی فن،لسم چاپ،میرویس خپرندویه ټولنه،پېښور،۱۳۹۳ ل.

۳- هاشمي،سید محی الدین،د نثري ادب ډولونه،د علومو اکاډمي د اطلاعاتو او عامه اړیکو ریاست،همایون مطبعه،کابل،۱۳۹۴ ل.

۴- @abdurahim44

۵- @user121069707046572

۶@Javedveeera786

۷- Khalifa_khan????

۸- TIKTOK STORE /PASHTO FUNY VIDIOS

۹- https//www.plaza.ir/mag

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library